

HAMİLELİĞİ ÖNLEMEK	2
DÜŞÜK YAPMAK (KÜRTAJ)	4
YAPAY-SUNİ DÖLLENME	6
CİNSİYET DEĞİŞTİRMEK	8
OTOPSİ VE ORGAN NAKLİ	9
SÜNNET	13
TIP ÖĞRENİMİ	14

HAMİLELİĞİ ÖNLEMEK

Soru 1255:

- a) Sağlığı yerinde olan bir kadının, döllenmeyi engelleyen araç ve ilaçlardan yararlanarak geçici olarak hamilelikten korunması caiz midir?
- b) Bugüne kadar gebeliği nasıl önlediği anlaşılmayan ancak gebeliği önleyici bir araç olarak bilinen bir cihazı, gebeliği önlemek için birinin kullanmasının hükmü nedir?
- c) Hamileliğin tehlikelerinden korkan bir kadının daimî olarak gebeliği engellemesi caiz midir?
- d) Genetik psikolojik ve bedensel hastalık veya sakat bebekler doğurmaya müsait olan kadınların daimî olarak hamileliklerini önlemeleri caiz midir?

Cevap:

- a) Kocasının rızasıyla olursa sakıncası yoktur.
- b) Eğer rahme yerleşmesinden sonra spermin yok olmasına sebep olursa veya avret yerine haram bir bakışı ve dokunmayı gerektirirse caiz değildir.
- c) Varsayılan durumda gebeliği engellemenin sakıncası yoktur; hatta hamilelik annenin hayatını tehlikeye sokarsa, kendi isteğiyle dahi hamile kalması caiz değildir.
- d) İnsanlarca makul görülen bir amaçla ve kocasının izniyle olur ve kayda değer bir zararı da olmazsa sakıncası yoktur.

Soru 1256: Erkeklerin sperm kanalını bağlatmalarının hükmü nedir?

Cevap: Makul bir amaçla olur ve kayda değer bir zararı da olmazsa, bunun haddizatında sakıncası yoktur; ama bunu nüfus artışı engellemek için yapmak kınanmış bir ameldir.

Soru 1257: Hamileliğin kendisine zarar vermediği sağlıklı bir kadının spermi dışarı akıtarak, diyafram aleti^[1] veya ilaç kullanarak ya da fallop tüplerini^[2] kapatarak hamileliği önlemesi caiz midir? Kocasının, dışında bu yollardan birini seçmesi için kadını zorlaması caiz midir?

Cevap: Spermi dışarı akıtmak yoluyla gebelikten korunmada bir sakınca yoktur. Yine makul bir maksatla, önemli bir zarara yol açmayacak şekilde, kocanın izniyle ve haram bir bakışı veya dokunmayı gerektirmedikçe diğer yöntemlere başvurmak da sakıncasızdır; ancak kocanın karısını buna zorlamaya hakkı yoktur.

Soru 1258: Fallop tüplerini kapatmak isteyen hamile bir kadının, ameliyat esnasında bu amacının da gerçekleşmesi için doğumunu sezaryenle yapması caiz midir?

Cevap: Fallop tüplerini kapatmanın hükmü önceki hükümlerde geçti; ama sezaryenin caiz olması, buna ihtiyaç duyulmasına veya hamile kadının kendi isteğine bağlıdır. Her halükarda sezaryen sırasında zaruret gerektirmedikçe yabancı bir erkeğin kadına dokunması, bakması ve fallop tüplerini bağlaması haramdır.

Soru 1259: Kadının, kocasının izni olmadan gebeliği önleyecek şeyleri kullanması caiz midir?

Cevap: Sakıncalıdır.

Soru 1260: Dört çocuk sahibi bir erkek, sperm kanalını bağlatmıştır. Acaba eşinin rızası olmazsa, erkek günahkâr sayılır mı?

Cevap: Bu işin izni karısının rızasına bağlı değildir ve erkeğin üzerine hiçbir şey gelmez.

[1]- Diyafram bir gebelik önleme yöntemidir. Diyafram bir silikon başlıktır. Rahim ağzının girişine yerleştirilir ve spermlerin yumurta hücresine erişmesini engeller.

[2]- Rahimin her iki tarafından çıkan ve yumurtalıklarla rahimin bağlantısını sağlayan tüplere fallop tüpleri denilir.

DÜŞÜK YAPMAK (KÜRTAJ)

Soru 1261: Ekonomik sorunlar yüzünden kürtaj yaptırmak caiz midir?

Cevap: Sırf ekonomik zorluk ve sıkıntılar nedeniyle kürtaj yaptırmak caiz değildir.

Soru 1262: Hamileliğin ilk aylarında yapılan muayene sonrası doktor kadına hamileliğinin devamının kendisi için hayati tehlikesi olabileceğini, hamileliğin devam etmesi halinde bebeğinin sakat olarak dünyaya gelebileceğini söylemiş ve bu nedenle doktor çocuğu aldırmasını istemiş. Acaba bu işi yapmak caiz midir? Yine çocuğa ruh verilmeden önce onu aldırma [kürtaj yaptırmak] caiz midir?

Cevap: Fetüsün [ceninin] kusurlu olması, ona ruh verilmeden önce dahi olsa kürtaj yapılmasına şer'i izin sayılmaz; ancak hamileliğin devam etmesi nedeniyle annenin yaşamının tehlikede olduğunun, uzman ve güvenilir bir doktor görüşü ile belgelenmesi durumunda, fetüse ruh verilmeden önce kürtaj yapılmasının sakıncası yoktur.

Soru 1263: Uzman doktorlar yeni metotlardan ve gelişmiş cihazlardan yararlanarak hamilelik esnasında bebeğin birçok kusurlarını teşhis edebiliyorlar. Kusurlu bebeklerin dünyaya geldikten sonra karşılaştıkları zorlukları göz önünde bulundurarak, güvenilir uzman doktorun kusurlu olarak dünyaya geleceğini bildirdiği bebeği aldırma caiz midir?

Cevap: Sırf kusurlu olarak dünyaya gelebileceği ve hayatında karşılaşacağı zorluklar nedeniyle bebeği aldırma [kürtaj yaptırmak] hangi aşamada olursa olsun, caiz değildir.

Soru 1264: Rahim içine yerleşmiş olan spermi yaklaşık kırk gün süren alaka aşamasına gelmeden önce kürtaj yaptırmak caiz midir? Esasen bebeği düşürmek aşağıdaki evrelerin hangisinde haramdır?

- a) Nutfе, rahme yerleştikten sonra.
- b) Alaka [embriyo] merhalesinde.
- c) Mudğa [bir çiğnem et] merhalesinde.
- d) Kemik merhalesinde (ruh verilmeden önce).

Cevap: Rahme yerleştikten sonra nutfeyi aldırma ve aynı şekilde sonraki evrelerin hiçbirinde cenini kürtaj yaptırmak caiz değildir.

Soru 1265: Kan hastalıklarına tutulmuş eşlerden bazıları kusurlu genler taşımaktadırlar ve dolayısıyla bu genleri çocuklarına aktarmaktadırlar. Bu çocukların ağır hastalıklara tutulmaları ihtimali çok yüksektir ve böyle çocuklar doğdukları andan ölünceye kadar daima meşakkatli, zor bir hayat sürerler. Örneğin, hemofili hastalarının sürekli en küçük bir darbeye şiddetli kanama sonucu ölmeleri veya felç olmaları ihtimali var. Şimdi hamileliğin ilk haftalarında bu hastalığı teşhis etmek mümkünken, acaba böyle durumlarda cenini aldırma [kürtaj yaptırmak] caiz midir?

Cevap: Eğer ceninin hastalığının teşhisi kesin ise ve böyle bir bebeğe sahip olmak ve bakımını üstlenmek katlanılmayacak derecede sıkıntı ve zorlukları gerektirirse, bu durumda bedene ruh verilmeden önce bebeği aldırma caizdir; fakat ihtiyat gereği diyeti verilmelidir.

Soru 1266: Kendi özünde kürtajın hükmü nedir? Gebeliğin devamı, annenin hayatını tehlikeye soktuğu durumlarda hükmü nedir?

Cevap: Çocuğun kürtajı şer'an haramdır ve hamileliğin devamı annenin hayatı için tehlikeli olmadıkça hiçbir şekilde caiz değildir. [Eğer gebelik] annenin hayatı için tehlikeli olursa ruh verilmeden önce cenini aldırma bir sakınca yoktur; ama ruh verildikten sonra gebeliğin devamı annenin hayatı için tehlikeli olsa bile bebeğin kürtajı caiz değildir. Ancak hamileliğin devamı anne ve çocuk her ikisinin de hayatını tehdit ederse ve hiçbir

şekilde çocuğun hayatını kurtarmak mümkün olmazsa, annenin hayatını da tek başına kurtarmak sadece çocuğu aldirmekle mümkün olursa, bu durumda ruh bedene girse bile çocuğu aldirmek caiz olur.

Soru 1267: Zinadan meydana gelen yedi aylık bebeğini, babasının isteği üzerine aldiren kadının diyet vermesi farz mıdır? Eğer farzsa annesine mi, yoksa babasına mı farzdır? Ve bu durumda sizce diyetin miktarı ne kadardır?

Cevap: Zinadan olsa bile kadının bebeği aldirması haramdır. Babanın çocuğu düşürmesini istemesi, bu işin caiz olmasına sebep olmaz. Eğer bebeği kadının doğrudan kendisi düşürmüşse diyet annesinin üzerine farzdır. Sorudaki durumda diyetin miktarı tereddütlüdür. İhtiyat gereği musalaha etmek (anlaşmak) gerekir. Bu durumda diyet, mirasçısı olmayan miras hükmündedir.

Soru 1268: Kasıtlı olarak düşürülen iki buçuk aylık ceninin diyeti ne kadardır ve bu diyetin kime verilmesi gerekir?

Cevap: Alaka [kan pıhtısı hâlinde] olursa diyeti kırk dinardır. Mudğa [bir çiğnem et] olursa diyeti altmış dinardır. Daha et bağlamamış kemik olursa diyeti seksen dinardır. Diyet, miras basamakları gözetilerek bebeğin mirasçısına verilir. Fakat onun düşürülmesinde doğrudan rolü olan mirasçı ondan pay alamaz.

Soru 1269: Eğer gebe bir kadın, diş etlerini veya dişlerini tedavi ettirmek zorunda kalır ve uzman bir doktorun teşhisine göre ameliyat olması gerekiyorsa, anestezi ve röntgenlerin rahimde olan ceninin bazen sakat olmasına sebep olabileceği düşünüldüğünde, kadının kürtaj yaptırması caiz midir?

Cevap: Bahsettiğiniz sebep, cenini aldirmek için ruhsat olamaz.

Soru 1270: Eğer anne karnındaki cenin, kesin olarak ölmek üzere olursa ve o durumda rahimde kalması annesinin de hayatını tehlikeye sokuyorsa, bu durumda ceninin kürtajı caiz olur mu? Eğer kadının kocası böyle bir bebeği düşürmeyi caiz bilmeyen bir müçtehidî taklit ediyorsa, kadın ve akrabaları ise bu hâlde bebeği düşürmeyi caiz bilen müçtehidî taklit ediyorlarsa, bu durumda erkeğin yapması gereken nedir?

Cevap: Sorudaki durumda, bebeğin tek başına ölümüyle bebek ve annesinin birlikte ölümü söz konusu olduğuna ve bu ikisi arasında bir seçim yapılması gerektiğine göre, bebeği aldirmek hiç olmazsa annesinin hayatını kurtarmaktan başka çare yoktur. Bu takdirde kocası, eşinin bebeği aldirmasını engelleyemez. Fakat imkân dâhilinde bebeğin ölümünden hiç kimsenin sorumlu olmayacağı şekilde hareket etmek gerekir.

Soru 1271: Gayrimüslim bir erkekle hüküm veya mevzuu bilmeyerek yapılan cinsel ilişki (vaty-i şüphe) veya zina sonucu meydana gelen bir bebeği aldirmek caiz midir?

Cevap: Caiz değildir.

YAPAY-SUNİ DÖLLENME

Soru 1272:

- a) Şer'i eşlerden alınan sperm ve yumurtacıkla gerçekleştirilen yapay dölleme caiz midir?
b) Caiz olduğunu varsayarsak, bu işi yabancı doktorlara yaptırmak caiz midir? Peki, bu şekilde doğan çocuk, sperm ve yumurta sahibi olan karı kocaya mı aittir?
c) Söz konusu fiilin kendi özünde caiz olmadığını varsayalım, acaba evlilik hayatını kurtarmak buna bağlı olursa, caiz olmayışı hükmünden istisna olabilir mi?

Cevap:

- a) Bu işin kendi başına bir sakıncası yoktur. Fakat dokunmak ve bakmak gibi şer'an haram olan ön hazırlıklardan kaçınmak farzdır.
b) Bu yöntemle dünyaya gelen bebek, sperm ve yumurtacığın sahibi olan eşlere aittir.
c) Bu yöntemin temelde caiz olduğu yukarıda beyan edildi.

Soru 1273: Bazen bazı çiftler kadında dölleme için gerekli olan yumurtacıkların olmaması ya da hastalığın tedavi edilememesi ve çocuk sahibi olamama nedeniyle ayrılmak zorunda kalmakta, ruhsal ve evlilik sorunlarıyla karşı karşıya kalmaktadırlar. Acaba bu durumda bilimsel yöntemlerle başka bir kadının yumurtacıklarını alıp kocanın spermi ile rahim dışında dölleme yapıp, sonra döllenen spermi o kadının rahmine nakletmek caiz midir?

Cevap: Söz konusu eylemde kendi başına bir sakınca bulunmamakla birlikte, bu şekilde doğan bir çocuk, sperm ve yumurtacıkların sahibine aittir ve onu rahminde taşıyan kadının öz çocuğu kabul etmek zordur. Bu nedenle soyla ilgili şer'î hükümlerde ihtiyatın gözetilmesi gerekir.

Soru 1274: Eğer kocadan sperm alınıp, öldükten sonra eşinin yumurtasıyla döllense ve sonra rahmine aktarılsa, birincisi, bu işlem caiz midir? İkincisi, doğan bebek o adamın çocuğu mudur ve şer'i açıdan ona mı aittir? Üçüncüsü, dünyaya gelen çocuk sperm sahibinden miras alır mı?

Cevap: Bu işin kendisinin sakıncası yoktur. Bu yolla dünyaya gelen çocuk yumurtacık ve rahim sahibine aittir ve sperm sahibine ilhak olması da uzak bir ihtimal değildir. Fakat sperm sahibinden miras alamaz.

Soru 1275: Çocuğu olmayan bir erkeğin karısının rahmine, yabancı bir erkeğin spermini koyarak yapay olarak döllemek caiz midir?

Cevap: Yabancı bir erkeğin spermiyle yapay yöntemle kadının döllemesinin şer'i açıdan sakıncası yoktur. Fakat bu işi yaparken ön hazırlıklar sırasında şer'an haram olan bakmak, dokunmak ve benzeri diğer haramlardan kaçınmak gerekir. Her halükarda, bu yöntemle dünyaya gelen çocuk o kadının kocasına ilhak olmaz; bu bebek spermin sahibine ve yumurtacıkla rahim sahibi olan kadına ilhak olur.

Soru 1276:

- a) Evli bir kadının menopoz veya başka sebeplerden dolayı yumurtacıkları olmazsa, kocasının spermiyle döllendikten sonra kocasının ikinci eşinden rahmine yumurtacık nakletmek caiz midir? Bu durumda, kendisinin veya ikinci eşinin daimi veya geçici nikâhlı eş olması arasında bir fark var mıdır?
b) Bu iki kadından hangisi çocuğun annesi olacak? Yumurtacıkların sahibi mi yoksa rahmin sahibi mi?
c) Acaba bu işlem, diğer eşin yumurtacıklarına, rahim sahibi kadının yumurtacıklarının çok zayıf olması ve kocanın spermiyle döllendiğinde çocuğun sakat dünyaya gelme korkusundan dolayı ihtiyaç duyulursa yine de caiz midir?

Cevap:

- a) Bu işin kendisi şer'an sakıncasızdır. Bu alanda kadınların o erkekle daimî veya geçici ya

da birinin daimî ve diğerinin geçici nikâhla evlenmiş olmaları arasında hiçbir fark yoktur.

b) Bu yolla dünyaya gelen çocuk sperm ve yumurtacık sahiplerine ait olur ve bebeğin, rahminde taşıyan kadına ilhakı zordur. Bu durumda o kadına karşı soydan kaynaklanan hüküm ve sonuçlar hususunda ihtiyatı gözetmek gerekir.

c) Bu iş özü itibariyle caizdir.

Soru 1277: Aşağıdaki durumlarda ölen kocasının spermi ile kadına yapay dölleme caiz midir?

a) Kocasının ölümünden sonra, kadının iddeti bitmeden önce.

b) Kocasının ölümünden sonra, kadının iddeti bittikten sonra.

c) Eğer kadın, kocasının ölümünden sonra başka bir erkekle evlenirse, birinci kocasının spermiyle döllenmesi caiz midir? Acaba ikinci kocası ölürse, birinci kocasının spermiyle döllenmesi caiz midir?

Cevap: Bu işin özü itibariyle bir sakıncası yoktur ve iddetinin bitmesinden önce veya sonra olması fark etmez. Aynı şekilde evli olup olmaması da fark etmez. Eğer evliyse de birinci kocasının spermiyle döllenmesi, ikinci kocasının ölümünden sonra veya o hayattayken olması arasında hiçbir fark yoktur; fakat ikinci kocası yaşıyor ise bu onun izin ve müsaadesiyle yapılmalıdır.

Soru 1278: Günümüzde rahim dışında döllendirilmiş yumurtacıkları özel cihazlarda canlı olarak saklayıp ihtiyaç duyulduğunda onu yumurtacık sahibinin rahmine yerleştirmek mümkündür; acaba bu iş caiz midir?

Cevap: Bu uygulamanın özü itibariyle hiçbir sakıncası yoktur.

CİNSİYET DEĞİŞTİRMEK

Soru 1279: Bazı insanlar görünüşte erkektir; ancak zihinsel ve psikolojik açıdan kadın cinsinin özelliklerini taşırlar ve kadınsal cinsel eğilimler tamamen içlerinde mevcuttur. Eğer cinsiyetlerini değiştirmezlerse, fesada düşeceklerdir. Acaba onları ameliyatla tedavi etmek caiz midir?

Cevap: Cinsiyet değiştirme talebinde bulunan kişinin karşı cinsten olduğu güvenilir, bilimsel ve örfi yöntemlerle ispat edilmedikçe cinsiyet değişikliği caiz değildir; bu durumda cinsiyet değiştirme eylemi, -mahrem olmayanın avret mahalline dokunmak ve bakmak gibi tali hükümleri göz ardı ettiğimizde- caizdir. Ayrıca karşı cinse ait olduğu kanıtlanmadığı takdirde aksi de kanıtlanamıyorsa ve bu kişi aşırı derecede ruhsal bunalım içindeyse, söz konusu eyleme izin verilmesi uzak bir ihtimal değildir.

Soru 1280: Hünsayı kadın veya erkeğe ilhak etmek için cerrahî ameliyat yapmanın hükmü nedir?

Cevap: Bunun özü itibarıyla hiçbir sakıncası yoktur; fakat [bakmak ve dokunmak gibi] haram olan ön aşamalardan sakınmak farzdır.

OTOPSİ VE ORGAN NAKLİ

Soru 1281: Kalp ve damar hastalıklarının gözden geçirilmesi, yeni konuların keşfedilmesi ve bu konuda bir dizi araştırmanın yapılabilmesi, vefat etmiş kişilerin kalp ve damarlarına ulaşılarak üzerlerinde tetkik ve tahlillerin yapılmasını gerektirmektedir. Onların, bir gün veya daha fazla tetkik ve tahlillerden sonra onları [ölüleri] gömdüklerini düşünürsek soru şu:

- a) Acaba bu tür incelemelerin Müslümana ait bir ceset üzerinde yapılması caiz midir?
- b) Cesetten alınan kalp ve damarlar, cesetten ayrı defnedilebilir mi?
- c) Kalp ve damarları ayrı ayrı defnetmenin zorlukları göz önünde bulundurulduğunda, bunları başka bir cesetle defnetmek caiz midir?

Cevap: Eğer saygın bir canın kurtarılması veya toplumun ihtiyacı olan tıp biliminin yeni içeriklerinin keşfedilmesi ya da insanların hayatını tehdit eden bir hastalık hakkında bilgi alınması buna bağlı ise, ölünün cesedine otopsi yapılmasında bir sakınca yoktur; ancak mümkün olduğu kadar ölü Müslümanların cesetlerinin kullanılmaması farzdır. Yine Müslümanın cesedinden ayrılan uzuvların da cenazeyle birlikte gömülmesinde bir sakınca, zorluk veya sıkıntı yoksa cenazenin kendisiyle birlikte defnedilmesi farzdır; aksi durumda ayrı ayrı veya başka bir ölünün cenazesi ile birlikte defnedilmesi caizdir.

Soru 1282: Zehirlenme, boğulma veya başka nedenlerin hangisiyle öldüğü belli olmayan şüpheli durumlarda ölüm nedenini araştırmak için otopsi caiz midir?

Cevap: Gerçeğin açığa çıkması buna bağlı ise, sakıncası yoktur.

Soru 1283: Tıp fakültesinde anatomi dersinin bulunması gerektiğini dikkate alarak, histolojide [doku biliminde] bilgi edinmek için, ömrünün her evresinde düşük yapılmış ceninin anatomisinin incelenmesinin [otopsi yapılmasının] hükmü nedir?

Cevap: Saygın bir canın hayatını kurtarmak veya toplumun ihtiyaç duyduğu yeni tıbbi bilgileri keşfetmek veya insanların hayatını tehdit eden bir hastalık hakkında bilgi edinmek, düşük yapılmış bir ceninin otopsisine bağlıysa, bunu yapmak caizdir; ancak mümkün olduğu kadar ruh üflenmiş Müslüman cenini kullanılmamalıdır.

Soru 1284: Müslüman bir ölüyü defnetmeden önce otopsi yaparak vücudundaki platini pahalı ve az bulunur olmasından dolayı çıkarmak caiz midir?

Cevap: Sorudaki durumda, ölüye saygısızlık sayılmaması şartıyla platini çıkarmanın sakıncası yoktur.

Soru 1285: Müslüman mezarlıklarında olsun ya da olmasın, tıp fakültesinde eğitimde kullanmak amacıyla kemiklerine ulaşmak için ölülerin mezarlarını kazmak caiz midir?

Cevap: Bu iş için Müslümanların mezarını açmak, acil bir tıbbi ihtiyaç olmadıkça ve gayrimüslimlerin kemiklerine ulaşmak mümkün olmadıkça, caiz değildir.

Soru 1286: Saçları yanmış ve toplum içinde bu durumdan dolayı sıkıntı ve acı çeken birinin başına saç ektirmesi caiz midir?

Cevap: Bu uygulamanın özü itibarıyla bir sakıncası yoktur. Ancak eti helâl olan hayvanın kılından veya insan saçından olması gerekir.

Soru 1287: Bir kimse hastalanır ve doktorlar onu tedavi etmekten ümidini kesip yakında öleceğini duyurursa, bu durumda ölmeden önce onun vücudunun kalp, böbrek vb. hayati organlarını alıp başkasına nakletmek caiz midir?

Cevap: Eğer organların alınması kişinin ölümüne sebep olursa, bu onu öldürmekle aynı

hükümdedir; aksi durumda eğer kendi izniyle olursa sakıncası yoktur.

Soru 1288: Ölen bir kişinin kan damarlarını hasta bir kişinin vücuduna nakletmek için kullanmak caiz midir?

Cevap: Ölen kişi hayattayken buna izin vermişse [veya ölümünden sonra velilerinin müsaadesiyle olursa] ya da saygın bir canı kurtarmak bu organ nakline bağlı ise sakıncası yoktur.

Soru 1289: Çoğu kez velisinin izni olmadan, ölen kişinin vücudundan alınarak başka bir kişinin vücuduna nakledilen korneaya için diyet verilmesi farz mıdır? Farz olduğunu varsayarsak, her bir göz ve kornea için diye miktarı ne kadardır?

Cevap: Ölü bir Müslümanın bedeninden korneanın alınması haramdır ve diyet verilmesini gerektirir; miktarı da elli dinardır. Fakat kişinin ölmeden önce rızası ve izni alınmışsa sakıncası yoktur; diyeti de gerektirmez.

Soru 1290: Savaşta yaralananlardan biri, testis bölgesinden yaralanmış ve bu da testislerinin alınmasına neden olmuştur. Cinsel gücünü ve erkeksi görünümünü korumak için hormonal ilaçlar kullanması caiz midir? Eğer mezkûr neticeleri elde etmenin ve çocuk sahibi olma kudretini bulmanın yegâne yolu, başka bir kimsenin testislerini ona nakletmekse, bunun hükmü nedir?

Cevap: Eğer testisler, nakil ve iyileşmeden sonra vücudunun bir parçası haline gelecek şekilde ona nakledilebilirse, taharet ve necaset açısından bir sakınca olmadığı gibi, çocuk sahibi olma gücünü bulması ve çocuğun ona ilhak olması bakımından da sakıncası yoktur. Cinsel gücünü ve erkeksi görünümünü korumak için hormonal ilaçlar kullanmasının da sakıncası yoktur.

Soru 1291: Böbrek naklinin hastaların hayatlarını kurtarmadaki önemi nedeniyle, doktorlar bir böbrek bankası oluşturmaya karar verdiler ve bu, birçok insanın gönüllü olarak böbrek bağışlayacağı veya satacağı anlamına geliyor. İster böbrek ister vücudun diğer organları olsun, acaba insanların kendi isteğiyle satmaları veya bağışlamaları caiz midir? Zaruret durumunda bunun hükmü nedir?

Cevap: Mükellefin hayattayken böbreğini veya bedeninin herhangi bir organını hastaların yararlanması için hediye etmesi veya satması, kendisine kayda değer bir zararı yoksa sakıncasızdır; hatta bazen saygın bir canı kurtarmak buna bağlı olur da kişi için hiçbir zorluğu veya zararı da yoksa bu iş farz olur.

Soru 1292: Bazı insanlar tedavi edilemez ve geri dönüşü olmayan beyin hasarları sonucu büsbütün beyinsel faaliyetlerini kaybederek tam bir komaya girerler. Ayrıca nefes alamaz, optik ve fiziksel uyarılara tepki veremezler Bu gibi durumlarda yukarıda belirtilen aktivitelerin normale dönme olasılığı tamamen ortadan kalkar ve hastanın otomatik kalp atışı, geçici olan ve suni solunum cihazı yardımıyla gerçekleştirilir. Hastanın bu durumu birkaç saat veya en fazla birkaç gün devam eder. Tıp biliminde her türlü iradî hareketi, duyu ve şuuru yok olan bu duruma [beyin ölümü] bitkisel hayat denir. Öte yandan hayatları, beyin ölümü gerçekleşmiş ve bitkisel yaşama aşamasında olan insanlardan alınacak organlara bağlı birtakım hastalar var. Bu durumda, acaba diğer hastaların hayatını kurtarmak için bitkisel hayatta yaşayan hastanın organlarından yararlanmak caiz midir?

Cevap: Soruda belirtilen hastaların organlarının alınarak, başka hastaları tedavi etmek için kullanılması, onların daha erken ölmelerine ve yaşamlarının sona ermesine neden olursa caiz değildir. Aksi durumda, eğer bu uygulama onun daha önce vermiş olduğu izinle yapılırsa veya saygın bir canın kurtuluşu, ihtiyaç duyulan o organa bağlı olursa sakıncası yoktur.

Soru 1293: Ölümünden sonra bedenimden faydalanmaları için organlarımı bağışlamak istiyorum. Bu isteğimi yetkililere bildirdim; onlar da bunu vasiyetime yazıp bu isteğimi mirasçılara bildirmemi istediler. Acaba böyle bir hakka sahip miyim?

Cevap: Ölen kişinin, dudak, burun, kulak vb. gibi alınması ölüyü küçük düşürecek veya örfen cenazeye saygısızlık sayılan organları dışında, diğerlerinin başkasının vücuduna

nakledilerek onun hayatını kurtarmak veya hastalığını tedavi etmek için kullanılmasında ve bunların vasiyet edilmesinde bir sakınca yoktur.

Soru 1294: Estetik ameliyatı yaptırmanın hükmü nedir?

Cevap: Bunun özü itibariyle bir sakıncası yoktur.

Soru 1295: Askerî bir kurum tarafından insanların avret yerlerinin [edep veya mahrem yerleri] muayene edilmesinin hükmü nedir?

Cevap: Başkasının avret yerini açmak ve ona bakmak, insanları başkalarının yanında edep yerini açmaya zorlamak, kanuna uymak veya tedavi gibi zaruret olmadıkça, caiz değildir.

Soru 1296: Bir doktor tarafından, bir kadına dokunmak veya ona bakmak için izin verilmesi şartı olarak zaruret kelimesi sıkça tekrarlanır, zaruret ne demektir ve sınırları nelerdir?

Cevap: Sorudaki durumda "zaruret"ten maksat hastalığın teşhisi ve tedavisinin [eldivensiz-çıplak elle] dokunma ve bakmaya bağlı olmasıdır; zaruretin sınırları da ihtiyaç derecesi ve miktarına bağlıdır.

Soru 1297: Bayan bir doktorun, muayene ve tedavi için kadının mahrem-edep yerine bakması ve dokunması caiz midir?

Cevap: Zaruret durumları dışında caiz değildir.

Soru 1298: Erkek doktorun, muayene ederken hasta kadının bedenine dokunması ve bakması caiz midir?

Cevap: Kadının tedavisi onun vücuduna dokunup bakılmasına bağlıysa ve başka bir kadın doktora görünerek tedavi olması da mümkün değilse [yani hastalığını tedavi edecek bayan doktor bulunmuyorsa] sakıncası yoktur.

Soru 1299: Bayan doktorun, başka bir kadının avretine aynayla bakarak muayene etmesi mümkün olduğu hâlde, doğrudan bakmasının ve dokunmasının hükmü nedir?

Cevap: Aynayla bakarak muayene etmek mümkünse ve doğrudan bakmanın ve dokunmanın bir zarureti yoksa caiz değildir.

Soru 1300: Eğer hastayla hemcins olmayan hemşirenin, tansiyonu ölçerken veya hastanın bedenine dokunmasını gerektiren diğer işleri yaparken tıbbî eldiven kullanması mümkün olursa, acaba bu işleri doktorun hastayı tedavi ederken kullandığı eldivenler olmadan yapması caiz midir?

Cevap: Tedavi sırasında kıyafetin üzerinden veya eldivenle dokunma imkânı olduğundan, hemcins olmayan hastanın bedenine dokunmanın zarureti yoktur; bu yüzden caiz değildir.

Soru 1301: Kadının estetik ameliyat yaptırması, erkek doktorun ona bakmasını ve dokunmasını gerektirirse, caiz olur mu?

Cevap: Estetik ameliyat, hastalık tedavisi sayılmadığından bu amaçla haram olan bakış ve dokunma caiz değildir; ancak bu ameliyat yanık vb. hastaları tedavi etmek için olursa ve bu da zorunlu olarak doktorun dokunmasını ve bakmasını gerektirirse sakıncası yoktur.

Soru 1302: Kadının mahrem yerine kocasından başkasının ve hatta doktorun bile bakması mutlak olarak haram mıdır?

Cevap: Zaruret ve bir hastalığı tedavi etme durumlarının dışında kocasından başkasının, hatta bayan doktorun bile kadının mahrem yerine bakması haramdır.

Soru 1303: Kadınların, bayan doktordan daha uzman olduğu veya bayan doktora gitmelerinin meşakkatli olduğu durumlarda, kadın hastalıkları uzmanı olan erkek doktora müracaat etmeleri caiz midir?

Cevap: Muayene ve tedavi eğer haram olan bakmayı ve dokunmayı gerektirirse, işinde uzman olan bir kadın doktora gitmek imkânsız veya çok zor olmadıkça erkek doktora gitmek caiz değildir.

Soru 1304: Meninin tahlil ve muayene edilmesi için doktorun emriyle mastürbasyon yapmak caiz midir?

Cevap: Tedavi buna bağlıysa ve bunun insanın eşi vasıtasıyla gerçekleşmesi de mümkün değilse, tedavi için bunun sakıncası yoktur.

SÜNNET

Soru 1305: Sünnet olmak farz mıdır?

Cevap: Erkek çocuklarının sünnet edilmesi farzdır; ayrıca hac ve umrede tavafın sıhhatinin bir şartıdır. Eğer buluğ çağından sonrasına ertelenirse, sünnet olmaları kendilerine farzdır.

Soru 1306: Sünnet olmamasına rağmen aleti tamamen açıkta olan birinin [cinsel organının ucu deriyle kaplı değildir] sünnet olması farz mıdır?

Cevap: Cinsel organında kesilmesi farz olan deri doğuştan yok ise bu durumda farz olan sünnetin anlamı yoktur.

Soru 1307: Kızlar için sünnet farz mıdır?

Cevap: Farz değildir.

TIP ÖĞRENİMİ

Soru 1308: Tıp fakültesi öğrencilerinin, (kız ya da erkek) eğitim amacıyla yabancı birini dokunarak ve bakarak muayene etmekten başka çareleri yoktur. Bu muayeneler müfredatın bir parçası olduğu ve ileride hasta tedavisine hazırlanmak ve staj yapmak için gerekli olduğundan ve bu işi yapmamaları hastaların hastalığına teşhis koymaktan aciz kalmalarına ve sonuç olarak da hastaların hastalıklarının uzamasına ve bazen de ölümlerine yol açabileceğinden acaba bu muayeneleri yapmaları caiz midir?

Cevap: Tecrübe kazanmak ve hastaları nasıl tedavi edeceklerini bilmek ve hayatlarını kurtarmak gibi zaruri durumlarda sakıncası yoktur.

Soru 1309: Tıp fakültesi öğrencilerinin zaruret durumunda namahrem hastaları muayene etmelerinin caiz olması hâlinde, bu zarureti kim ve hangi makam teşhis edecektir?

Cevap: Şartları gözeterek zarureti teşhis etmek öğrencinin görüşüne bağlıdır.

Soru 1310: Eğitim esnasında, bazen namahremleri muayene etmek durumunda kalıyoruz ve bunun ilerisi için gerekli olup olmadığını bilmiyoruz. Fakat bu muayeneler fakültenin genel eğitim metotlarından biri sayılıyor; hatta bazen tıp öğrencilerine hocası tarafından bir ödev olarak verilebiliyor. Bu durumları dikkate alarak acaba bizim bu muayeneleri yapmamız caiz midir?

Cevap: Tıbbî bir muayenenin, sırf ders programlarından veya hocanın öğrenciye verdiği ödevlerden olması, dine aykırı bir şeyi yapmak için şer'i bir ruhsat gerekçesi sayılamaz. Bu hususta ölçü, sadece insan hayatını kurtarmaya yönelik eğitimsel bir ihtiyaç ya da gerekliliğin söz konusu olmasıdır.

Soru 1311: Tıp eğitimi, tecrübe ve beceri kazanma gerekliliği nedeniyle yapılan muayenelerde namahremnin cinsel organı ile bedeninin diğer uzuvlarını muayene etmek arasında fark var mıdır? Öğrenimlerini tamamladıktan sonra hastaları tedavi etmek için ücra köylere ve yerlere giden bazı öğrenciler, bazen kadınları doğum yaptırmak veya ağır kanamalar gibi yan etkilerini tedavi etmek zorunda kalıyorlar. Bu işin hükmü nedir? Bu gibi kanamalara hemen müdahale edilmezse yeni doğum yapan kadının hayatının tehlikeye gireceği açıktır. Bunları tedavi etmenin yollarını öğrenmek için tahsil boyunca alıştırma yapmanın ve uzmanlık kazanmanın gerekliliğine dikkat ederek hükmü açıklar mısınız?

Cevap: Zaruret durumunda, cinsel organla bedenin diğer organlarını muayene etme arasında hüküm açısından hiçbir fark yoktur. Genel ölçü, insan hayatını kurtarmak için tıp ilmini uygulama ve öğrenme ihtiyacıdır ve bu konuda zaruret miktarıyla yetinmek gerekir.

Soru 1312: Hemcins biri tarafından [erkeği erkek, kadını da kadın doktor] yapıp yapılmadığına bakılmaksızın tenasül organlarını muayene ederken doktor veya öğrencinin aynadan bakması gerektiği gibi şer'i hükümler çoğu zaman gözetilmiyor. Biz de hastalıkların nasıl teşhis edildiğini öğrenmek için onlara uymak zorundayız; bu konudaki vazifemiz nedir?

Cevap: Tıp ilmini öğrenmenin ve hastalıkları tedavi yollarını bilmenin özü itibariyle haram olan muayenelere bağlı olduğu durumlarda, öğrencinin gelecekte insan hayatını kurtarabilme yeteneğinin bu şekilde elde edilen bilgilere bağlı olduğundan ve ayrıca ileride hastaları muayene etme onların hayatlarını kurtarmak gibi sorumlulukları üstleneceğinden emin olması şartıyla bunun bir sakıncası yoktur.

Soru 1313: Kendi uzmanlık alanımızla ilgili ders kitaplarımızda yer alan yarı çıplak gayrimüslim erkek ve kadınların resimlerine bakmak caiz midir?

Cevap: Lezzet alma kastı ile olmaz ve bir fesada neden olması korkusu da bulunmazsa sakıncası yoktur.

Soru 1314: Tıp öğrencileri eğitimleri sırasında öğrenim amacıyla cinsel organların çeşitli fotoğraf ve videolarını görüyorlar, bu

caiz midir? Hemcins olmayan kişilerin mahrem yerlerini görmenin hükmü nedir?

Cevap: Zevk için olmadığı ve haram işleme korkusu da bulunmadığı sürece video ve resimlere bakmanın kendi özünde bir sakıncası yoktur. Haram olan, aynı cinsten olmayan kişinin bedenine bakmak ve ona dokunmaktır; başkalarının mahrem yerlerinin video veya fotoğraflarına bakmanın da sakıncası yok denemez.

Soru 1315: Doğum esnasında kadının görevi nedir? Doğum sırasında diğer kadınlara yardım eden bayan hemşirelerin, onların edep yerlerini açmak ve bakmak konusundaki görevleri nelerdir?

Cevap: Kadın hemşirelerin, doğum esnasında herhangi bir zaruret olmadan, kasıtlı olarak kadınların mahrem yerlerine bakmaları caiz değildir. Yine doktorun da zorunlu olmadıkça hasta kadının bedenine bakmaktan ve dokunmaktan kaçınması gerekir. Kadınların da eğer şuuru ve kendisini örtme gücü yerinde olursa, bedenlerini örtmeleri veya başka birinden örtmesini istemeleri farzdır.

Soru 1316: Üniversite okurken plastik maddelerden yapılan yapay üreme organlarını eğitim amacıyla kullanıyorlar, bunlara bakmanın ve dokunmanın hükmü nedir?

Cevap: Yapay penis ve vajina, gerçekleriyle aynı hükümde değildir; [bu yüzden] lezzet alma kastı olmadıkça veya şehveti tahrik etmedikçe bunlara bakmakta ve dokunmakta bir sakınca yoktur.

Soru 1317: Benim araştırmalarım, Batı bilim çevrelerinde acı ve ağrıyı müzik, dokunmak, dans, ilaç ve elektrik yoluyla tedavi etmek adıyla söz konusu edilen araştırmalar hakkındadır. Onların bu araştırmaları sonuç da vermiştir. Acaba şer'i açıdan benim bu tür araştırmalara girişmem caiz midir?

Cevap: Şer'i açıdan haram olan işleri yapmayı gerektirmedikçe zikredilen alanlarda araştırma yapmanın ve hastalıkların tedavisinde onların ne kadar etkili olduğu konusunda denemelerde bulunmanın sakıncası yoktur.

Soru 1318: Kadın hemşirelerin eğitim gereği başka kadınların mahrem yerlerine bakmaları caiz midir?

Cevap: Hastalıkların tedavisi veya saygın bir nefsin kurtarılması, başkalarının mahrem yerlerine bakmayı gerektiren bir derse bağlı ise sakıncası yoktur.